

COMUNICACIÓ NÚM. 7 EXPERIÈNCIA	TÍTOL COMUNICACIÓ Projecte Les dues cares del mirall: present i passat dels nostres orígens
INSTITUCIÓ IES Bernat Metge Aula d'acollida	AUTOR/A Anna M. Moreno i Bedmar

Resum

Aquesta comunicació se centra en el projecte **Les dues cares del mirall: present i passat dels nostres orígens**, inclòs dins el PAC09 (Pla d'autonomia de centre) de l'IES Bernat Metge de Barcelona, que vetlla per millorar els resultats acadèmics i la cohesió social, i incideix en el concepte del no-racisme des del respecte i l'assertivitat.

Enguany actualitzem el projecte interdisciplinari Les dues cares del mirall: present i passat dels nostres orígens, a través de la plataforma educativa **Moodle** —com a espai de debat— i amb nous continguts. Va ser dut a terme per primer cop el curs 2005-2006, quan el percentatge d'immigrants arribava al 30% i hi havia cert rebuig cap a aquest alumnat.

Des de l'**aula d'acollida** i el **Departament de Socials** hem proposat un **treball conjunt**, basat, d'una banda, en la **investigació dels orígens familiars dels alumnes autòctons** (majoritàriament fills i néts d'immigrants de diferents comunitats d'Espanya) i, de l'altra, en l'exposició en primera persona de l'**experiència del viatge** dels alumnes **immigrants**. La posada en comú crea un **espai d'empatia i assertivitat**, un pont entre alumnes autòctons i immigrants, i permet l'assoliment dels objectius plantejats: despertar la sensibilitat i afavorir el diàleg; trencar prejudicis, estereotips i idees preconcebudes; fer visible aquesta realitat; combatre el racisme, i promoure hàbits de convivència. Cal tenir present

que només des del respecte i el coneixement dels nostres orígens es pot entendre la realitat actual.

Introducció

L'**IES Bernat Metge** està situat a **Sant Martí de Provençals** (conegut com la Verneda), un barri metropolità de Barcelona, i té 320 alumnes, que pertanyen majoritàriament a un nivell sociocultural baix. El **55%** de l'**alumnat** prové **d'altres països**. La immigració majoritària és sud-americana (Equador, Perú, República Dominicana, Nicaragua...), tot i que va en augment la presència d'alumnes d'origen xinès, dels països de l'Est i del Pakistan.

Aquest curs 2010-2011 sembla un punt d'inflexió pel que fa a l'arribada d'immigració estrangera a causa del context econòmic i social actual. A l'IES Bernat Metge, dins el marc del **PAC09** (Pla d'autonomia de centre) —que té en compte dos aspectes fonamentals: **millorar**, d'una banda, els **resultats educatius**, i de l'altra, la **cohesió social** mitjançant estratègies— es vol **incidir** en la **idea del no-racisme**.

Cal que es duguin a terme iniciatives que vetllin per una **educació no racista**, lluny de tòpics, estereotips o qualsevol tipus de violència, i que l'alumnat amb risc d'exclusió social disposi d'un programa d'acompanyament escolar.

Des de l'aula d'acollida de l'IES Bernat Metge sempre s'ha tingut en compte la **necessitat d'educar per a la convivència respectuosa i la cohesió social** en el marc educatiu del centre acollidor.

La manera com abordem la diversitat a les aules és clau per assolir una bona entesa, des del respecte i l'enriquiment cultural, allunyada d'estereotips. Sota aquesta perspectiva, a l'aula d'acollida de l'IES Bernat Metge es desenvolupen cada curs projectes que propiciïn la consecució d'aquests objectius i que es reflecteixin en tota la comunitat educativa del centre. A la pàgina web de l'aula d'acollida (<http://www.xtec.net/%7Eamoren52/index.htm>) es penjen i presenten **projectes diversos**, com els documentals *El meu país d'allà* i *Digue'm una paraula*, o *Navegant per la transició: una cartografia col·lectiva de l'adaptació migratòria* en col·laboració amb el MhiC (Museu d'Història de la Immigració de Catalunya), treballs que presenten l'experiència migratòria des de diferents vessants.

Aquest curs 2010-2011 actualitzem el projecte interdisciplinari **Les dues cares del mirall: present i passat dels nostres orígens** a través de la plataforma educativa Moodle i amb nous continguts. Es va dur a terme per primer cop el curs 2005-2006, quan el percentatge d'immigrants arribava al 30% i hi havia un cert rebuig pels alumnes arribats d'arreu del món. És d'aquí que des de l'aula d'acollida i el Departament de Socials —dues àrees com la llengua i la història s'unien per reflexionar sobre la immigració— va sorgir la proposta d'un **treball conjunt des d'una visió pluridisciplinària**.

Amb la revisió i actualització del projecte Les dues cares del mirall... hem volgut establir un pont d'enllaç emotiu a través de la comparació d'experiències migratòries passades i presents per **afavorir l'empatia i la sensibilitat** des d'una òptica antiracista.

Objectius

- Despertar la sensibilitat dels alumnes envers els immigrants a partir de la investigació dels propis orígens.
- Afavorir el diàleg entre autòctons i nousvinguts sobre experiències comunes, personals o familiars.
- Trencar prejudicis, estereotips i idees preconcebudes.
- Afavorir la visibilitat d'aquesta realitat, fer-la palpable
- Combatre les agressions i els comportaments racistes des de l'empatia.
- Promoure hàbits de convivència favorables a les noves cultures.

Desenvolupament

Aquest primer trimestre hem iniciat un projecte conjunt amb alumnes de 2n d'ESO i d'acollida. Els de 2n a Socials treballen conceptes com **immigració**, **origen**, **causes dels moviments migratoris a Espanya** (anys cinquanta-seixanta), la història de l'**evolució demogràfica a Catalunya** unida als **moviments globals** (d'Amèrica del Sud, països de l'Est i la Xina) i els motius d'aquesta **onada migratòria**. Cercaran els **testimonis** dels seus avis, pares o **familiars** propers que van viure aquesta realitat en primera persona.

A l'**aula d'acollida** reflexionem **individualment** i en **primera persona** sobre els motius pels quals han vingut a Catalunya, recollim l'**odissea** dels viatges, les **sensacions** que van tenir... En definitiva, ambdós grups treballen de manera conjunta i comencen a valorar que allò que van viure

els seus familiars es repeteix avui dia amb la immigració vinguda d'arreu del món.

L'entorn **Moodle** és l'**espai de debat** i el lloc on es crea la **base documental**, amb **fotografies, mapes o documents familiars**. Aquests materials es complementen amb unes **entrevistes** centrades, d'una banda, en els familiars dels autòctons i, de l'altra, en els immigrants que presenten **la complexa xarxa de relacions que s'estableix entre el país d'acollida i el de naixement**. Les conclusions incideixen a establir semblances i punts de contacte, i donar una vigència plena a històries viscudes fa anys. De fet, la reflexió dels dos grups permet presentar les dues cares del mirall, un passat que es fa present, ple de vigència i actual.

La creació d'un document en PowerPoint serà la tasca final. Es preveu fer una exposició durant la setmana de Sant Jordi amb objectes, fotografies i les experiències més destacables.

Avaluació

El treball d'investigació, la recopilació dels documents i les entrevistes són cabdals a l'hora del desenvolupament del projecte. Les dues cares del mirall... En primer lloc, **es valora la sensibilitat** en la **tria del material històric i vivencial** presentat pels alumnes a través un document en PowerPoint. En segon lloc, **s'avaluen els testimonis** i la seva capacitat de fer entendre com el coneixement dels orígens estableix ponts entre la immigració i afavoreix el respecte i allunya el racisme, alhora que els immigrants se senten propers i entesos pels seus companys. Finalment, es proposa una **fitxa comuna** als alumnes d'ambdós grups en la qual **es**

reflexiona sobre les experiències presentades, tot buscant punts i **territoris comuns, diferències**, i les **conclusions finals**.

Conclusions

Creiem que l'**empatia** i l'**assertivitat són claus** a l'hora de **fomentar** una **bona convivència** i entesa entre els alumnes autòctons i els immigrants. Només des del **respecte**, el **coneixement del propi passat** i la reflexió sobre la immigració és possible una bona convivència.

Des d'una **visió global i respectuosa** es pot **incidir** en el panorama acadèmic del **segle XXI**, on els alumnes d'aquí i d'allà esdevindran ciutadans. Així doncs, conèixer els orígens propis i els aliens és clau per assolir aquesta sensibilitat, l'empatia, posar-se al lloc de l'altre.

Considerem que l'elaboració i el plantejament de projectes com Les dues cares del mirall... propicien que el racisme es faci fonedís, que els alumnes autòctons se sensibilitzin i valorin altres realitats i experiències, només aparentment allunyades.

Institut de Ciències de l'Educació Josep Pallach
Tel.: (34) 972 41 87 02 - (34) 972 41 87 03 - Fax: (34) 972 41 82 47
simposi.ice@udg.edu
<http://www.udg.edu/simposiice>